

تأثیر ابعاد جهانی شدن بر هویت جنسیتی (مورد مطالعه: جوانان شهر آبدانان)

کریم رضا دوست^۱

جابر مولائی^۲

پویا طوافی^۳

چکیده

هدف این پژوهش، بررسی تأثیر ابعاد جهانی شدن بر هویت جنسیتی جوانان شهر آبدانان است. برای تبیین این مسئله، از نظریه گیدنز استفاده شده است. پژوهش حاضر، یک مطالعه مقطعی به شیوه پیمایشی است. جامعه آماری تحقیق را جوانان ۱۵-۲۹ ساله شهر آبدانان تشکیل می‌دهد. نمونه آماری بالغ بر ۴۰۰ نفر است و برای نمونه‌گیری از روش خوشه‌ای چند مرحله‌ای استفاده شده است. داده‌ها براساس پرسش‌نامه جمع‌آوری شده‌اند. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که هویت جنسیتی در بین پسران و دختران متفاوت نیست و بین میزان بازاندیشی، ازجاکنندگی، استفاده از فناوری اطلاعاتی و ارتباطی نوین، نحوه‌ی مدیریت بدن و میزان تغییر شکل صمیمیت با هویت جنسیتی جوانان رابطه معنادار وجود دارد. همچنین متغیرهای مستقل پژوهش حاضر جمعاً ۲۴ درصد از تغییرات متغیر هویت جنسیتی را تبیین کرده‌اند. براساس یافته‌های این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که امواج مدرنیته و به تبع آن جهانی شدن هویت جنسیتی، جوانان شهر آبدانان را هم تحت تأثیر خود قرار داده است.

^۱ نویسنده مسئول: دانشیار، گروه جامعه‌شناسی دانشگاه شهید چمران اهواز. rezadoostk@yahoo.com

^۲ مربی، گروه علوم اجتماعی دانشگاه پیام نور jabermolaii@gmail.com

^۳ دانشجوی دکتری، دانشگاه شهید چمران اهواز Tavafi8997@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۶/۱۶

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۱/۱۲

واژگان کلیدی

بازاندیشی، مدیریت بدن، فناوری نوین، هویت جنسیتی، آبدانان

مقدمه و بیان مسئله

جهانی شدن، مفهومی فراگیر است که برای توصیف درهم تنیدگی و به هم پیوستگی جامعه‌ی انسانی در مقیاس جهانی وضع شده است. همچنان که دیوید هلد، آنتونی مک گرو و بسیاری از نظریه پردازان جهانی شدن، بر این واقعیت اتفاق نظر دارند که پدیده‌ی مزبور مجموعه‌ای از فرآیندهایی است که سبب تغییر در روابط اجتماعی می‌شود (جونز، ۲۰۰۶).

به اعتقاد آنتونی گیدنز، جهانی شدن یعنی عمیق شدن روابط اجتماعی در سطح وسیع، به طوری که فاصله‌ها نامحسوس شوند و بتوان، علت وقوع جهانی شدن یک حادثه را در یک محل در منطقه‌ای کاملاً مجزا و دور جستجو کرد. علاوه بر این از نظر گیدنز هرچند، جهانی شدن بر فرآیند همگونی فرهنگ‌ها تأثیر می‌گذارد اما به دلیل مکانیزم‌های درونی همین فرآیند، ما شاهد خودمختاری نسبی زندگی اجتماعی هستیم که در چارچوب نظریه‌ی گیدنز از آن به بازاندیشی تعبیر می‌شود. به نظر رونالد رابرتسون جهانی شدن صرفاً روند عینی گسترش ارتباط تنگاتنگ نیست، بلکه به آگاهی و امید ذهنی (یعنی عمق و وسعت آگاهی از جهان به عنوان تنها مکان) نیز اشاره دارد (رنجکش، ۱۳۸۹).

جهانی شدن افزایش شمار پیوندها و ارتباطات متقابل است که از دولت‌ها و در نتیجه فراتر از جوامع دامن می‌گستراند و نظام جدید جهانی را می‌سازد (هلد و مک گرو، ۱۳۸۸). ما در واژه جهانی شدن با فرایند شدن، سروکار داریم، فرآیندی که بسیاری از پدیده‌ها را دست‌خوش تغییر، تبدیل و تأثیرپذیری کرده است (بورباخ^۱، ۲۰۰۹).

^۱ Burbach

بنابراین، جهانی شدن فرآیندی است که شامل همه ابعاد زندگی می‌شود و ذهنیت‌ها و عینیت‌ها را تحول بخشیده و با انسجام ارگانیک جهان و تبدیل آن به مای بزرگ‌تر تمایل فرهنگ‌ها را به اقتباس از یکدیگر به ارمغان می‌آورد (روزنا و سیمپل^۱، ۱۹۸۹).

با آغاز هزاره جدید، بشر به سطح کیفی نوینی از امکانات دست می‌یابد که چهره جهان مدرن و همه پیوندها و ارتباطات بین‌المللی را به گونه قابل ملاحظه‌ای تغییر می‌دهد. در این که نوع بشر به سرعت مسیر یکپارچگی را طی می‌کند و رو به اقتصاد، فرهنگ و سیاست جهانی دارد، تردیدی نیست؛ ولی جهانی شدن به عنوان پدیده‌ای مهم و نو ظهور که دارای ابعاد گوناگون فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی است، همه ساختارهای فرهنگی و اجتماعی را تحت تأثیر و تحول قرار داده و به صورت اجتناب‌ناپذیر فرهنگ‌های همه جوامع را دچار مشکل کرده است. یکپارچگی جهانی، پدیده‌ای بیرونی و مربوط به نظام‌های بزرگ، میدان‌های بازار جهانی یا صرفاً روندی تأثیر گذار بر ملت‌ها نیست، بلکه پدیده‌ای ذاتی است و تأثیر آن را باید در مقیاس‌های کلان، میانی و خرد مورد توجه قرار داد. زندگی، شخصیت، هویت، هیجان‌ها و روابط مردم با یکدیگر، با روند یکپارچگی جهانی تغییر شکل می‌دهند و حالت جدید می‌گیرند چون یکپارچگی جهانی، فرهنگ محلی و محتوای زندگی محلی را مورد تهاجم قرار می‌دهد و ما را مجبور می‌کند تا به صورتی بازتر، انعطاف پذیرتر و فردی‌تر زندگی کنیم (گیدنز، ۱۳۷۹).

ما در جهانی زندگی می‌کنیم که پیوسته در حال تحول و دگرگونی بوده و گستره و ژرفای این دگرگونی‌ها به حدی است که به نظر می‌رسد جامعه نوینی در حال پیدایش و شکل‌گیری است و دوره جدیدی در حیات بشر آغاز شده است.

برخی از نویسندگان مانند وبستر (به نقل از سروش و حسینی، ۱۳۹۲) بر این باورند که ما در حال ورود به جامعه اطلاعاتی‌ای هستیم که یکی از ویژگی‌های آن، جهانی شدن^۳ است.

^۱ . Rosenau & Czempiel

^۲ . Information Society

امروزه ما در جامعه‌ای زندگی می‌کنیم که مدرن خوانده می‌شود. فناوری‌های نوین ارتباطی مانند اینترنت، تلفن همراه و ماهواره به انتقال اطلاعات سرعت می‌بخشند. گیدنز و سایل ارتباط جمعی مدرن فراملی را ابزار بسط و گسترش مدرنیته به تمام دنیا در نظر می‌گیرد که توانسته‌اند، با تسهیل و رواج روز افزون ارتباطات فردی و گروهی، فضای جهانی را متحول کنند و در عصر مدرن مرزهای زمانی و مکانی را درنوردند و شکسته شدن این حصارهای زمانی و مکانی هویت را در ابعاد فردی و جمعی به چالش کشند. اطلاعات و ارتباطات، از مرزهای کشورها عبور کرده و سراسر جهان را به شکل یک شبکه به هم پیوند می‌دهد. این پدیده، جهانی شدن نام دارد. هولمز^۱، هوگ^۲ و جولین^۳ تعریفی از مشخصات کلیدی جهانی شدن ارائه کرده‌اند: جهانی شدن مفهوم پیچیده‌ای از فرایندهای سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی است که مرزهای ملی را در می‌نوردد و سطح ارتباطات جهانی را افزایش می‌دهد و فضای اجتماعی منحصر به فردی را ایجاد می‌کند (هولمز و هوگ و جولین، ۲۰۰۷؛ به نقل از وست و هیت^۴، ۲۰۱۱).

بخش مهمی از وجود هر انسانی، هویت است و زندگی شخصی و اجتماعی هر فردی تحت تأثیر هویت وی قرار دارد. در دنیای امروز، هویت تحت تأثیر جهانی شدن است پس تغییرات و دگرگونی‌های زیادی را پذیرفته است. کلز بر این باور است که بیشترین تأثیر فرایند جهانی شدن در عرصه فرهنگ بر باورها، هویت و کنش افراد بوده است (پاپیولر^۵، ۲۰۰۵؛ به نقل از سروش و حسینی، ۱۳۹۲).

هویت به عنوان سازمانی زنده و پویاست که عناصر آن در یکدیگر تأثیر و تأثر متقابل دارند، از جمله ی این عناصر، جنسیت است (لریر، ۲۰۰۰). هویت جنسیتی را به عنوان معنای مردانگی یا زنانگی تعریف می‌کنند (کارلسون، ۲۰۱۰؛ به نقل از نیکخواه قمصری و راوندی،

¹ . Holmes

² Hughes

³ Julian

⁴ West & Heath

⁵ Popular

(۱۳۹۳). منظور از هویت جنسیتی آن بخش از رفتارها و نگرش‌های فرد نسبت به جنسیت خویش است که تحت تأثیر شرایط فرهنگی اجتماعی شکل می‌گیرد (ایمان و حائری، ۱۳۹۱). جنسیتی که از بدو تولد رسماً نام زن و مرد به ما اختصاص می‌دهد به ویژگی‌های جسمی ما بستگی دارد اما ممکن است با هویت جنسیتی ما مطابقت نداشته باشد، یعنی روشی که ما در مورد جنسیت خود احساس می‌کنیم (پرازا و همکاران، ۲۰۱۹: ۱۰). این به آن معناست که هویت تحت تأثیر عوامل محیطی فرد ساخته می‌شود (ربیعی و همکاران، ۱۳۹۴). هویت جنسیتی از طریق تعامل اجتماعی شکل می‌گیرد و از کانال کارگزاران جامعه پذیری به افراد منتقل می‌گردد و افراد در اکثر موارد به بازتولید ارزش‌ها، نگرش‌ها و رفتارهایی می‌پردازند که محیط اجتماعی از طریق این هویت برای آن‌ها تصویب کرده است (علمی و علیزاده، ۱۳۸۸). جهانی شدن، گسترش فناوری‌های نوین ارتباطی و در رأس آن اینترنت و شبکه‌های ارتباطی، فضایی برای ساخت مجدد هویت فراهم نموده است. در این میان پیوند عناصر اساسی هویت ساز، مانند زمان، مکان، فضا و مرزهای زندگی اجتماعی را به شدت تحت تأثیر قرار داده است. پیتر (۲۰۰۱) معتقد است هویت جنسیتی افراد تنها از طریق تعامل اجتماعی رودررو ساخته نمی‌شود و عوامل مختلفی از جمله جهانی شدن و فاصله‌گیری زمانی و مکانی ناشی از فناوری‌های نوین ارتباطی، در شکل‌گیری و جهت‌دهی به آن دخالت دارند. عواملی از قبیل کمبود علائم بصری و گمنامی شخص، شیوه‌ی تعاملی کاملاً متفاوتی از تعامل چهره به چهره فراهم می‌کند (نیکخواه قمصری و راوندی، ۱۳۹۳).

تحولات اخیر چه در زمینه‌های فرهنگی و چه در عرصه‌های ساختاری و گسترش نوگرایی در عرصه جهانی، به تعدد و تنوع و گاه تعارض منابع هویت ساز و بحران هویت در میان بسیاری از اقشار، از جمله جوانان دامن زده است (ساروخانی و رفعت‌جاء، ۱۳۸۳). در اثر تغییرات به وجود آمده، بسیاری از ارزش‌های سنتی تضعیف شده و شرایطی به وجود آمده است که جوانان جامعه امروزی ایران هویت خود را بیشتر مورد بازنگری قرار دهند، آن‌ها هویت‌های جنسیتی مدرن را جایگزین هویت‌های جنسیتی کلیشه‌ای و سنتی قدیم می‌کنند. در این راستا مسئله‌ای که جامعه کنونی ما با آن مواجه است تغییر نگرش، دیده‌گاه‌ها و رفتار

جوانان نسبت به هویت جنسیتی خود است (طالبی، ۱۳۹۵). یکی از مشکلات جامعه گذار این است که افراد این دوره به نوعی نابسامانی هویتی دچارند زیرا نه به طور کامل به هویت گذشته وابسته اند و نه کاملاً به هویت جدید اتصال دارند و این سر درگمی در هویت به سرانجام نمی رسد و نمی توان انتظار کنش‌های سودمند از افراد داشت (سفیری، ۱۳۹۷).

هویت یابی پیش از تحولات حاصل از جهانی شدن فرهنگی و در جامعه سنتی عمدتاً منفعلانه و مبتنی بر عوامل انتسابی به ویژه جنسیت بود و با معیارهای سنت و نهادهای اجتماعی، دینی و سیاسی که نظام‌های معنایی مشخصی را تولید می‌کردند، شکل می‌گرفت اما با عرضه انبوه منابع اجتماعی و فرهنگی هویت آفرین، وسعت یافتن روابط اجتماعی و تعلقات گروهی و آزادی، صورتی فعال و غالباً آگاهانه و تأملی به خود گرفته است (دان، ۱۹۹۸). این در حالی است که هویت جنسیتی شرط لازم زندگی اجتماعی و از نیازهای روانی و اجتماعی کنشگران و پیش‌نیاز هر گونه زندگی اجتماعی است (ذوالفقاری و سلطانی، ۱۳۸۹). بنابراین، ارتباط معنادار و مستمر جوانان با یکدیگر و با جامعه بدون آن ممکن نیست. به عبارت دیگر، زندگی اجتماعی انسان بدون وجود چارچوبی مشخص از هویت فرد و اجتماعی که به وسیله آن بدانیم که دیگران کیست‌اند و خود ما کیستیم، غیر قابل تصور است (گیدنز، ۱۳۷۷).

پژوهش‌های متفاوت در زمینه رابطه جهانی شدن و هویت، بیانگر کاهش اهمیت مکان و زمان در روابط اجتماعی و فضا‌مند شدن مناسبات اجتماعی بوده که عملاً امکان کنش و برقراری ارتباط در سطحی فراتر از مکان و جغرافیایی خاص را فراهم ساخته و منجر به پیدایش آگاهی از جهان به مثابه ی یک کل گردیده است؛ امری که نیاز به تعریف بسیاری از مفاهیم مختلف فردی و جمعی را بر اساس یک مقیاس جهانی ضروری می‌سازد (گرگی، ۱۳۸۵). با وجود پژوهش‌های صورت گرفته در زمینه‌ی هویت جنسیتی، تأثیر جهانی شدن هویت جنسیتی در ایران کمتر و در جامعه‌ی مورد بررسی اصلاً مورد توجه قرار نگرفته است؛ بنابراین مسئله تأثیر جهانی شدن بر هویت جنسیتی در یکی از شهرهای استان ایلام، به نام آبدانان بررسی شده است. چون آبدانان جامعه‌ای در حال گذار و توسعه است و به شدت تحت تأثیر تحولات اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و تکنولوژیک پیرامون خود است بنابراین

مسئله‌ی هویت و هویت جنسیتی دارای حساسیت و اهمیت بسیار بالایی است. با توجه به جهانی شدن و انقلاب ارتباطات، پیدایش روز افزون فناوری‌های ارتباطی نوین، افزایش سطح آگاهی عمومی، موقعیت جغرافیایی و هم‌جواری با کشور عراق جامعه و فرهنگ شهر آبدانان و جوانان آن در حال تجربه نوعی گذارند و امکان بازاندیشی و رو در رو شدن عناصر اجتماعی و فرهنگی هویت ساز در آنان وجود دارد. همچنین فرآیند جهانی شدن و برخورداری از هویتی چندپاره می‌تواند موجب گم‌گشتگی و از هم‌گسیختگی جوانان شهر آبدانان و خانواده‌های آن‌ها شود؛ بنابراین، پژوهش حاضر در پی پاسخ‌گویی به این سؤال است که جهانی شدن و ابعاد آن چه رابطه‌ای با هویت جنسیتی جوانان در شهر آبدانان دارد و تا چه حد بر آن تأثیرگذار است؟

پیشینه تجربی

به دلیل عدم وجود تحقیقی مشابه با تحقیق حاضر، در این قسمت به پژوهش‌های مرتبط و نزدیک با موضوع تحقیق اشاره شده است.

نیکخواه قمصری و منصوریان راوندی (۱۳۹۷) پژوهشی را با عنوان «ابزارهای جهانی شدن و هویت جنسیتی» در بین شهروندان ۱۵ تا ۴۵ سال شهر کاشان و با روش پیمایشی انجام داده‌اند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داده که بین میزان و سابقه استفاده از اینترنت و هویت جنسیتی در بین زنان و مردان رابطه وجود دارد و میزان و سابقه استفاده از ماهواره، رابطه منفی با هویت جنسیتی زنان داشته است.

خواجه نوری و پرنیان (۱۳۹۴) پژوهشی با عنوان «مطالعه رابطه جهانی شدن فرهنگی و هویت اجتماعی (مطالعه موردی، زنان شهر کرمانشاه)» را با استفاده از روش کمی و پیمایشی انجام داده‌اند. یافته‌ها نشان داده است که متغیرهای بازاندیشی نگرش نقش‌های جنسیتی، وسایل ارتباط جمعی خارجی، فناوری نوین ارتباطات و اطلاعات، سبک زندگی مدرن و سبک

زندگی دوستانه دارای ارتباط معنادار و مثبت و دو متغیر وسایل ارتباط جمعی داخلی و سبک زندگی سستی دارای ارتباط معنادار و منفی با هویت اجتماعی زنان هستند.

فرهمند و همکاران (۱۳۹۳) پژوهشی با عنوان «جهانی شدن و بازاندیشی تعاملات جنسی (مورد مطالعه جوانان شهر یزد)» با روش پیمایشی و بر مبنای نظریه گیدنز، اینگلهارت و برگر انجام داده اند. ۳۸۴ نفر از جوانان ساکن در شهر یزد به روش خوشه‌ای به عنوان نمونه انتخاب شده‌اند. یافته‌ها نشان داده که رابطه مستقیم و معناداری میان جهانی شدن و بازاندیشی تعاملات جنسی جوانان وجود دارد.

نیکخواه و راوندی (۱۳۹۳) در تحقیقی با عنوان «تأملی بر رابطه فضای مجازی و تصورات جنسیتی مطالعه موردی کاربران اینترنت در شهر کاشان» که به روش پیمایشی انجام شده است، به این نتیجه رسیدند که میزان و مدت زمان استفاده از اینترنت بر ضعف و یا تقویت هویت جنسیتی مؤثر است.

احمدی و همکاران (۱۳۸۹) پژوهشی با عنوان «بررسی رابطه‌ی وسایل ارتباطی نوین با هویت جنسیتی جوانان شهر شیراز» با روش پیمایشی انجام داده‌اند. نتایج این پژوهش نشان داده که استفاده از اینترنت بر هویت جنسیتی پسران تأثیری افزایشی گذاشته است و با افزایش کاربرد اینترنت تعریف و بازتعریف هویت جنسیتی پسران مشخص‌تر از دختران می‌شود.

برگر^۱ (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان «هویت جنسی، جنسیت و هزاره» به این نتیجه رسیده است که جنسیت به صورت اجتماعی ساخته شده و فرد برای انتخاب، آزاد است. همچنین جنسیت را نوعی عملکرد می‌داند که با توجه به خواسته‌های افراد قابل تغییر است و این منجر به بحث در مورد نقش‌های جنسیتی در جامعه می‌شود با این عقیده که آن‌ها جهانی نیستند بلکه صرفاً طبیعی هم نیستند.

گریمالدا و همکاران^۲ (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان «هویت اجتماعی واسطه تأثیر مثبت جهانی شدن در همکاری‌های فردی» معتقدند که جهانی شدن برای افراد به عنوان اتصال آن‌ها

1. Berger

2. Grimalda & el al

در شبکه‌های جهانی است و هویت اجتماعی به عنوان دل‌بستگی و شناسایی با یک گروه مفهوم سازی می‌شود. همچنین، افزایش مشارکت در شبکه‌های جهانی باعث افزایش هویت اجتماعی جهانی می‌شود و این به نوبه خود میل به همکاری با دیگران را افزایش می‌دهد. یه، بوز و پیلتون^۱ (۲۰۱۸) به این نتیجه رسیده‌اند که جنسیت یک بخش اصلی از خود پنداره است. هویت جنسیتی به دلیل نتیجه‌ی یکی از سریع‌ترین تغییرات اقتصادی و اجتماعی از دهه ۱۹۶۰ به طور فزاینده‌ای آشفتن شده است. همچنین مطالعه آن‌ها نشان داد که هویت جنسیتی یک مفهوم در حال تغییر است و باید در زمینه‌های مختلف و با گروه‌های پویا مورد بررسی قرار گیرد.

الاسلام و حسین^۲ (۲۰۱۶) در پژوهشی با عنوان «جهانی شدن، جنسیت و حقوق کار: روندها و مسیرها» به این نتیجه رسیده‌اند که تأثیر جهانی شدن بر زنان یک تناقض است زیرا بسیاری از زنان، عمدتاً در جنوب جهانی، راهی برای بقا از طریق گسترش فرصت‌های شغلی فراهم می‌کنند و زنان کارگر در مواردی که از هویت جنسیتی به عنوان منبعی برای جهانی سازی سرمایه استفاده می‌کنند با ستم‌های متعدد روبرو هستند.

سینوگلو و آریکان^۳ (۲۰۱۲) در مقاله‌ای با عنوان «خود، هویت و شکل دهی هویت» به معرفی سه نظریه عمده در توضیح هویت و شکل‌دهی هویت پرداختند. ۱. نظریه هویت اجتماعی که عضویت گروهی پایه‌های شکل دهی هویت است. ۲. نظریه هویت که نقش‌ها منبع اصلی انرژی برای شکل‌دهی هویت فرض می‌شوند. ۳. نظریه هویت فرد که ارزش‌های فردی در توضیح و شکل دهی هویت اهمیت دارد.

کوپوسسکو^۴ (۲۰۱۱) در پژوهشی با عنوان «تعریف هویت در شرایط جهانی شدن»، مشکلات ساختاری هویت اجتماعی و فردی در عصر جهانی شدن را مطالعه کرده است. نتیجه

¹ Ye, Bose & Pelton

² Saidul, Islam & Ismail, Hossain

³ Cinoglu & Arikan

⁴ Coposescu

این پژوهش بیانگر آن است که به منظور فهمیدن تغییرات اجتماعی در سطوح محلی، ناحیه‌ای و جهانی، یک راهبرد جدید در تعریف و تفسیر جهانی شدن ضروری است.

استوپ^۱ (۲۰۰۹) در پژوهش خود با عنوان «آیا هویت‌ها در جهان معاصر ثابت هستند؟» درباره ارتباط بین تغییر، مکان و هویت با مطالعه گروهی از جوانان مهاجر استرالیایی، استدلال می‌کند که هم تغییر و هم مکان عناصر ضروری ساخت هویت اند و روابط درون گروهی پیچیده‌ای بین سه عنصر تغییر، مکان و هویت وجود دارد.

اکثر پژوهش‌ها پیرامون موضوع جهانی شدن به حوزه جهانی شدن با توجه به ابعاد اقتصادی، سیاسی و فرهنگی محدود بودند. حال آن‌که ابعاد و ویژگی‌های دیگر مانند بازانديشي، تغيير شكل صميميت، از جا كندگي، مديريت بدن و... بررسي نشده اند و يا كمتر به آن‌ها توجه شده است. پیرامون هویت جنسیتی نیز پژوهش‌های اندکی در کشور انجام شده و بیشتر به بررسی هویت اجتماعی پرداخته شده است. در کل پژوهشی یافت نشد که به بررسی رابطه جهانی شدن با هویت جنسیتی پردازد و هر کدام به صورت جداگانه متغیری را مورد سنجش قرار داده‌اند؛ بنابراین، این پژوهش در صدد بررسی رابطه میان ابعاد و خصوصیات جهانی شدن (بازانديشي، ازجا كندگي، مديريت بدن، تغيير شكل صميميت، استفاده از فناوری ارتباطات و اطلاعات) و هویت جنسیتی در بین جوانان شهر آبدانان است.

چارچوب نظری

از نظر گیدنز هویت عبارت است از خود، آن طوری که شخص، خودش را تعریف می‌کند و به آن آگاهی دارد. به اعتقاد وی، عناصر خرد و کلان در یک پروژه تکمیلی به سر می‌برند. او با توجه به مفهوم ساختاربندي^۲ نوعی رابطه دو وجهی بین ساختار و عامل می‌بیند. ساختارها قواعد و منابعی هستند که کنشگران اجتماعی در بستر تعاملی به کار می‌برند و این بستر در مکان و زمان گسترده شده است. بنابراین، در رویکرد مدرن و در جریان جهانی شدن، هویت

¹ Easthope

² Structuration

ساخته و پرداخته ظرف زمان و مکان است. در جریان تغییرات در طول قرن اخیر، ما شاهد تغییر هویت مبتنی بر مکان^۱ به هویت‌های در حال گذار^۲ (در حال تغییر) هستیم. بنابراین، در این رویکرد هویت در حال تغییر، پویا، دورگه یا ترکیبی و رابطه‌ای است (استوپ، ۲۰۰۹؛ به نقل از گیدنز و رابرتسون). به عبارت دیگر خودی که در موقعیت‌های واقعی نمود می‌یابد سیال و دارای ترجیحاتی تغییرپذیر است (گیدنز، ۱۳۷۷). در واقع، جهانی شدن در برگرنده چند فرآیند نسبی شدن است که در جریان آن دیدگاه‌های ویژه پابرجایی خود را از دست می‌دهند. بنابراین، جهانی شدن تبدیل مرجع‌های فردی به مرجع‌های عام و فراملی است. برآیند این پیوندها نسبی شدن هویت‌ها و نسبی شدن جوامع ملی است (رابرتسون، ۱۳۸۲). البته، شایان ذکر است که جهانی شدن نیرویی برای همگن سازی ساده نیست که از طریق آن بتوان هویت‌ها را از بین برد. در واقع، تأثیر کلی جهانی شدن بر هویت، بیش از آن‌که شکل همگن‌کننده داشته باشد، بی‌ثبات کننده است. بر این اساس سخن از فشرده‌گی پدیدارشناسانه زمان و مکان می‌رود که نتیجه به کارگیری فناوری‌های جدید اطلاعاتی و ارتباطاتی است. در حقیقت، فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطاتی در سیالیت هویت‌ها نقشی تأثیرگذار دارند زیرا این رسانه‌ها با ایجاد تجربه با واسطه (درگیری تأثیرهای زمانی / مکانی دوردست با تجربه حسی انسان) احساس تازه‌ای را از همبستگی و تجمع و تفاوت‌ها در بین مردم نقاط مختلف جهان به وجود می‌آورند. بنابراین، با استفاده از فناوری‌های جدید اطلاعاتی، پیوندهای میان فعالیت اجتماعی و جای‌گیری آن در زمینه‌های خاص حضور قطع شده و ساختار این روابط در راستای پهنه‌های نامحدود زمانی و مکانی گسترش می‌یابد (گیدنز، ۱۳۷۷).

در نتیجه گسترش دایره تعاملات اجتماعی با استفاده از فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطاتی، افراد از هویت‌های مدرن و جهانی آگاهی به دست می‌آورند. در عرصه هویت، این فناوری‌ها از جمله اینترنت از آن رو موجد امکان و فرصت اند که منابع و ابزارهای لازم برای ساخت هویت را بسیار افزون می‌نماید. گیدنز معتقد است فناوری‌های بسیار پیشرفته و کارآمد

¹ Place – Based Identity/ Prescribed

² Mobile Identity/ Achieved

ارتباطی سبب جدایی مکان از زمان و فضا می‌گردد و این امکان را فراهم می‌آورند که زندگی اجتماعی در فضایی بسیار گسترده شکل بگیرد. توانایی مکان در محدود و مقید کردن روابط اجتماعی و گستره زمان - فضا و فضا ماند شدن زندگی اجتماعی بر کار ویژه هویت سازی منابع هویت خصوصاً جنسیت تأثیر گذاشته است (عنبرین، ۱۳۸۸). براین اساس، با برهم ریختن فضای انحصاری و از بین بردن مصونیت جنسیت؛ قابلیت و توانایی آن‌ها در زمینه ی هویت سازی سنتی را کاهش می‌دهد. در حقیقت اینترنت با خارج نمودن افراد از محدوده‌های جغرافیای خود (مکان زدایی) و از بین بردن زمان و همچنین فروریختن مرزها و افزایش ارتباطات بین دو جنس در هویت افراد تأثیر می‌گذارد. فناوری‌ها با ایجاد ظرفیتی بالا برای کنش متقابل با افراد دیگر و دریافت اطلاعات آن سوی زمان و مکان، به کاربران اجازه می‌دهد تا بی‌واسطه و بی‌هیچ محدودیتی از اطلاعات مختلف در مورد جنسیت خود استفاده کنند. با افزایش استفاده از ایمیل‌ها، چت روم‌ها، وب سایت‌ها و ... که امکان ارتباطات بی‌واسطه و با هزینه پایین را فراهم می‌کند به طور حتم اینترنت به عنوان یک منبع هویتی با اهمیت و با نفوذ محسوب می‌شود که در هویت جنسیتی افراد تأثیر دارد (معمد نژاد، ۱۳۸۴؛ به نقل از نیکخواه قمصری و راوندی، ۱۳۹۳).

صرف وابستگی متقابل و درهم تنیدگی جهانی برای واقعیت یافتن جهانی شدن کافی نیست، بلکه انسان‌ها باید از امر جهانی و تعلق به جهانی یکپارچه آگاهی داشته باشند (رابرتسون، ۱۳۸۵). آگاهی از ارزش‌ها، نگرش‌ها موجب بازاندیشی در عناصر سنتی زندگی می‌گردد و همچنین باعث می‌شود تا خود به صورت یک پروژه بازتابی یا تأملی درآید، که تنها از طریق نوعی بازنگری ژرف در مفهوم خود هویتی قابل درک و دریافت است. بازاندیشی فرآیندی است که از طریق ایجاد ظرفیت اجتماعی به افراد اجازه می‌دهد که به عقب برگردند و خود را دوباره (از نظر خاصیت و ماهیت) بررسی کنند، یا این‌که دوباره خود را در نظر آورده و درباره آن و عناصر ارزشی و نگرشی مرتبط با آن دوباره بازبینی انجام دهند. یکی از منابع مهم ارزشی و نگرشی، نقش جنسیتی است. بسیاری از رده بندی‌ها و گروه‌بندی‌های نهادی براساس جنسیت صورت می‌گیرد و فرصت‌ها و تجربیات زندگی نیز از آن تأثیر می‌گیرند

(جنکینز، ۱۳۸۱). جنسیت مهم‌ترین عاملی است که به تجربه فرد سامان می‌دهد و آن را در خویشتن ادغام می‌کند. در حالی که خویشتن مهم‌ترین وجه هویت فردی است و بنیادی الگویی برای فهم هویت‌های بعدی به شمار می‌آید (خواجه نوری و پرنیان، ۱۳۹۳).

جهانی شدن در واقع به معنای در هم گره خوردن رویدادهای اجتماعی و روابط اجتماعی سرزمین‌های دوردست با تاروپود موضعی یا محلی جوامع دیگر است. در این فرآیند، هیچ کس قادر نیست از تحولات ناشی از گسترش تجدد، مصون بماند یا برخلاف آن گزینشی به عمل بیاورد (گیدنز، ۱۳۷۸). ویژگی خاص مدرنیته، پویایی، تأثیر جهان گستر و تغییر دادن رسوم سنتی است. تضاد با سنت، ذاتی مفهوم مدرنیته است (گیدنز، ۱۳۷۷). در سایه مدرنیته، در فرهنگ‌هایی که تحت تأثیر آن قرار گرفته‌اند، تصویب عملکرد به خاطر سنتی بودن دیگر کارآیی ندارد. تنها در پرتو دانشی که اعتبارش را از سنت نگرفته باشد، می‌توان سنت را توجیه کرد (همان). مدرنیته سبب می‌شود که افراد هر چه بیشتر از قید انتخاب‌هایی که سنت به طور معمول در اختیار آن‌ها قرار می‌دهد، رها شوند و بدین ترتیب فرد را رو در روی تنوع غامضی از انتخاب‌های ممکن قرار می‌دهد. در دنیای مدرن، منابع هم ارز دیگری برای تفسیر کنش در دسترس افراد قرار دارد و همین امر تنوع گزینه‌ها را زیاد کرده است.

به نظر گیدنز هویت انسان امروزی با انسان ماقبل مدرن تفاوت زیادی دارد و فرآیند هویت‌یابی تابع خصوصیات تجدد شده است. اهمیت شیوه‌ی زندگی در شکل‌گیری هویت، با توضیح پدیده‌ی جهانی شدن، بیشتر نمودار می‌شود. پیشرفت در فناوری‌های ارتباطی به عنوان مهم‌ترین منبع تجربه‌ی باواسطه در فرآیند هویت‌یابی، تأثیری عظیم بر هویت شخصی و همچنین بر ساختارهای روابط اجتماعی به جای گذاشته‌اند. با توسعه‌ی وسایل ارتباط جمعی، به ویژه ارتباطات الکترونیکی، تداخل توسعه‌ی هویت شخصی و نظام‌های اجتماعی تا حد موازین و معیارهای عام و جهانی بیش از پیش محسوس شده است (گیدنز، ۱۳۷۸).

جهانی شدن فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی سبب شده است تا مردم در مناطق گوناگون از شیوه‌های زندگی، ارزش‌ها و هنجارهای رفتاری سایر مناطق جهان آگاه شوند. این امر می-

تواند به دگرگونی و یا تقویت شیوه‌های زندگی، ارزش‌ها و هنجارها بینجامد (نرو- فرونفرم^۱، ۲۰۰۲). این فناوری‌ها عامل اصلی، ارائه‌ی فرهنگ جهانی و نسیت فرهنگی هستند. همچنین آن‌ها به یکی از ابعاد مدل گیدنز در خصوص فرآیند جهانی شدن، یعنی تقسیم کار بین المللی بر می‌گردد. این بُعد به توسعه‌ی صنعتی مرتبط است. به نظر وی یکی از مهم‌ترین تأثیرهای صنعت‌گرایی، دگرگونی در فناوری‌های ارتباطات بوده است. فرآیند جهانی شدن با استفاده از رسانه‌ها، به انحاء مختلف، ارزش‌ها و باورهای مختلف را در سراسر جهان می‌گستراند. گفتمان‌های کلان هم‌چون سوسیالیسم و لیبرالیسم از جمله این باورها هستند که توانسته‌اند، به شکل جهان‌گستری نمود پیدا کنند. در سطح خرد تساوی‌گرایی نقش جنسیتی نمود این گفتمان‌هاست.

گیدنز (۱۳۸۲) بر این باور است که در میان تغییراتی که این روزها در جریان است، اهمیت هیچ‌کدام به اندازه‌ی اتفاقی نیست که در زندگی شخصی، روابط جنسیتی، حیات عاطفی، ازدواج و خانواده در حال وقوع است. تغییراتی چون حضور گسترده‌ی زنان شاغل در زندگی اجتماعی، تغییر و تنوع شکل‌های ازدواج در جوامع غربی، تنزل جایگاه ازدواج از شکل‌های سنتی آن، جایگزینی نقش‌های اکتسابی به جای نقش‌های محول برای زن در فضای فرهنگی و کاهش تأثیر ازدواج در فرآیند هویت‌یابی فرد، از جمله پیامدهای تغییر نقش در عصر جهانی شدن است (میتتر^۲، ۲۰۰۴). در این راستا، برخی کارکرد دوگانه‌ای برای جهانی شدن قائل‌اند که از یک طرف باعث از بین رفتن هویت‌های بومی و محلی، قومی و ملی و در نتیجه شکل‌گیری هویت‌های جهانی و مدرن می‌شود و از طرف دیگر باعث برانگیخته شدن هویت طلبی

^۱ Nro- frauenforum

^۲ Mitter

گروه‌های قومی و ملی خواهد شد که می‌خواهند هنجارها و باورهای فرهنگی و هویت خود را از نابودی نجات دهند (گیدنز، ۱۳۷۹).

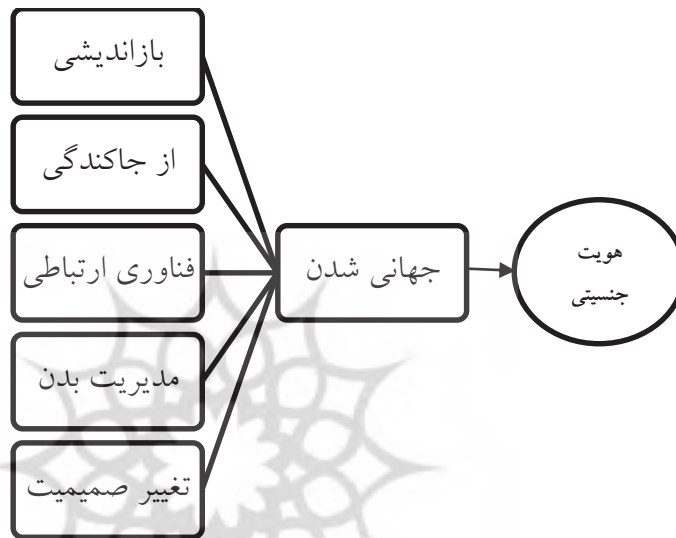
از نظر گیدنز از ابزارهای هویت‌ساز در دوران مدرن (جهانی شده) بدن و مدیریت آن است. این بدان معناست که امروزه افراد از طریق گنجانیدن برنامه مدیریت بدن در سبک زندگی خود به دنبال کسب تشخیص و ایجاد هویت هستند؛ به عبارت دیگر از موارد دیگر بازاندیشی در دوران معاصر، تغییر نوع نگاه به بدن و تغییر مفهوم زیبایی است به گونه‌ای که در عصر جهانی شدن برداشت‌های نو به نو شونده از زیبایی سرعت گرفته است (گیدنز، ۱۹۹۱). گیدنز اعتقاد دارد که بدن در دوران مدرنیته متأخر نقش بسیار پایه‌ای دارد (گیلمن، ۲۰۰۶: ۷۰۰). به اعتقاد وی خود در درون بدن جای دارد و آگاهی نسبت به خویشتن بیشتر ناشی از تغییراتی است که در بدن احساس می‌شود، اما بدن تنها یک موجودیت نیست. در واقع، بدن ابزار هویت‌ساز است (مختاری، ۱۳۸۸).

گیدنز بر تغییر شکل مستمر صمیمیت تأکید می‌کند همین تأکید حرکتی را به سمت یکی دیگر از مفاهیم مهم در اندیشه‌ی گیدنز درباره‌ی جهان مدرن یعنی رابطه‌ی ناب نشان می‌دهد: «وضعیتی که در آن، رابطه‌ی اجتماعی به خاطر نفس این رابطه و به خاطر آنچه که هر شخص می‌تواند از همباشی پایدار با دیگری به دست آورد، برقرار می‌شود و این رابطه فقط تا زمانی ادامه می‌یابد که هر دو طرف احساس کنند که حضورشان در این رابطه به حد کافی برای طرف دیگر ارضا کننده است» (گیدنز، ۱۹۹۲). در قلمرو صمیمیت، مشخصه‌ی یک رابطه‌ی ناب ارتباط عاطفی با خود و دیگری در یک چهارچوب مبتنی بر برابری جنسی و عاطفی است. دموکراتیزه شدن روابط صمیمی نه تنها می‌تواند به دموکراتیزه شدن روابط میان فردی به معنای عام بینجامد، بلکه می‌تواند به دموکراتیزه شدن نظم کلان نهادی نیز منجر شود. ماهیت در حال

تغییر روابط صمیمی که زنان در آن پیشگام بوده و مردان جا مانده‌اند، دلالت‌های انقلابی برای جامعه به عنوان یک کل دارد.

در جهان مدرن، صمیمیت و مسائل جنسی (و بسیاری چیزهای دیگر) از زندگی اجتماعی مصادره شده‌اند. با وجود این، گرچه این مصادره در جوامع سنتی نوعی رهایی انسان‌ها از بند صمیمیت بوده است، اما شکلی از سرکوبی را نیز به بار آورده است. کوشش بازتابش گرانه برای ایجاد روابط صمیمانه‌ی ناب‌تر، باید در فضایی به دور از قضایای اخلاقی و معنوی گسترده‌تر انجام گیرد. با این حال، همچنان که انسان‌ها و به‌ویژه زنان در جهت ساخت بازتابش گرانه‌ی خودشان و دیگران تلاش می‌کنند، این چیدمان مدرن تحت فشار قرار می‌گیرد. بدین سان، گیدنز از آزادی جنسی و یا تکثرگرایی جنسی پشتیبانی نمی‌کند، بلکه از دگرگونی اخلاقی و معنوی گسترده‌تری سخن می‌گوید که به نظر او در حال حاضر در قالب روابط صمیمی به خوبی به راه افتاده است: هیچ لزومی ندارد که برای پیش‌برد برنامه‌های رهاسازی منتظر یک انقلاب اجتماعی - سیاسی شویم و البته چنین انقلابی کمک چندانی هم به ما نمی‌کند. فرایندهای انقلابی هم اکنون در زیر ساختار زندگی شخصی به خوبی راه افتاده‌اند. تغییر شکل صمیمیت، دگرگونی روحی و اجتماعی را موجب می‌شود و چنین دگرگونی که «از پایین به بالا» عمل می‌کند، می‌تواند به نهادهای عمومی‌تر دیگر نیز سرایت کند. فکر می‌کنم رهاسازی جنسی می‌تواند وسیله‌ای برای تجدید سازمان عاطفی دامن گستر زندگی اجتماعی باشد که خود بر هویت جنسیتی افراد اثر گذار است.

مدل تحقیق

فرضیه‌های پژوهش عبارت‌اند از:

۱. هویت جنسیتی در بین پسران و دختران متفاوت است.
۲. بین میزان تحصیلات و هویت جنسیتی جوانان رابطه معنادار و مثبتی وجود دارد.
۳. بین میزان بازاندیشی و هویت جنسیتی جوانان رابطه معنادار و مثبتی وجود دارد.
۴. بین میزان ازجاکنندگی و هویت جنسیتی جوانان رابطه معنادار و مثبتی وجود دارد.
۵. بین میزان استفاده از فناوری اطلاعاتی و ارتباطی نوین و هویت جنسیتی جوانان رابطه معنادار و مثبتی وجود دارد.
۶. بین نحوه‌ی مدیریت بدن و هویت جنسیتی جوانان رابطه معنادار و مثبتی وجود دارد.
۷. بین میزان تغییر شکل صمیمیت و هویت جنسیتی جوانان رابطه معنادار و مثبتی وجود دارد.

۸. بین ابعاد جهانی شدن (بازاندیشی، ازجاکنندگی، فناوری اطلاعاتی و ارتباطی نوین، مدیریت بدن و تغییر شکل صمیمیت) و هویت جنسیتی جوانان رابطه معنادار و مثبتی وجود دارد.

روش تحقیق

تحقیق حاضر با استفاده از روش پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری مورد مطالعه این پژوهش، شامل جوانان ۱۵-۲۹ ساله شهر آبدانان می‌شود؛ که براساس نتایج تفصیلی سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵، ۸۳۰۰ نفر برآورد شده‌اند (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵). شیوه نمونه‌گیری، به صورت خوشه‌ای چند مرحله‌ای است که با استفاده از نقشه‌ی جغرافیایی شهر آبدانان به پنج منطقه‌ی شمال، جنوب، غرب، شرق و مرکز تقسیم بندی شده و هر منطقه به چند خیابان و هر خیابان به چند کوچه تفکیک شده است. سپس از جوانان هر خانواده به صورت تصادفی نمونه‌گیری انجام شده است و با استفاده از فرمول کوکران با ضریب اطمینان ۹۵ درصد تعداد ۳۶۷ نفر به عنوان حجم نمونه (افراد) تعیین شده‌اند؛ بنابراین به منظور جلوگیری از افت و قدرت تعمیم دهی بالا حجم نمونه ۴۰۰ نفر انتخاب شده است. در این تحقیق نیز از پرسش‌نامه به عنوان ابزار سنجش و گردآوری داده‌ها و اطلاعات مورد نظر استفاده می‌شود. پرسش‌نامه این تحقیق به صورت کتبی ساخت‌مند با سؤالات بسته طراحی شد. در بخش اول متغیر وابسته (هویت جنسیتی) به وسیله پرسش‌نامه محقق ساخته با سؤالات بسته مورد پرسش قرار گرفته است. در بخش دوم متغیرهای مستقل ابعاد جهانی شدن (فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی، میزان بازاندیشی، میزان ازجاکنندگی، نحوه‌ی مدیریت بدن و مفهوم تغییر شکل صمیمیت) با پرسش‌نامه محقق ساخته و با استفاده از طیف پنج گزینه‌ای لیکرت مورد پرسش قرار گرفت. شایان ذکر است که اعتبار پرسش‌نامه با نظرخواهی از افراد متخصص (اعتبار صوری)، تعیین گردید. پایایی سؤال‌های پرسش‌نامه نیز از طریق ۳۰ پرسش‌نامه در مرحله پیش‌آزمون توزیع و با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ مشخص شده است. مقادیر آلفا در جدول شماره ۱ آورده شده است. یافته‌های تحقیق در دو قسمت ذکر می‌شود. برای پردازش و تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار Spss22 استفاده شده است.

جدول شماره ۱. مقدار آلفای کرونباخ به دست آمده در مرحله پیش آزمون

ردیف	متغیر	تعداد گویه‌ها	ضریب آلفای کرونباخ
۱	هویت جنسیتی	۶	۰/۸۵
۲	بازاندیشی	۶	۰/۹۰
۳	ازجاکنندگی	۶	۰/۷۱
۴	فناوری اطلاعاتی و ارتباطی	۱۳	۰/۸۳
۵	مدیریت بدن	۶	۰/۷۴
۶	تغییر شکل صمیمیت	۵	۰/۶۸

تعریف نظری و عملیاتی متغیرها

متغیر وابسته: هویت جنسیتی

منظور از هویت جنسیتی آن بخش از رفتارها و نگرش‌های فرد نسبت به جنسیت خویش است که تحت تأثیر شرایط فرهنگی اجتماعی شکل می‌گیرد (ایمان و حائری، ۱۳۹۱). برای عملیاتی کردن این مفهوم متغیر هویت جنسیتی در بعد رضایت‌مندی از جنس خود، ارتباط با هم‌جنسان و رضایت از ویژگی‌های جنسیتی مورد سنجش قرار گرفته است.

متغیر مستقل (ابعاد جهانی شدن)

- **بازاندیشی:** فرآیندی است که طی آن، تغییراتی بر هویت واقعی افراد و گروه‌های اجتماعی اعمال می‌شود. نظریه‌ی بازاندیشی توضیح می‌دهد که چگونه مردم از طریق بازاندیشی اجتماعی زندگی خود را تفسیر می‌کنند و به آن معنا می‌بخشند (راوودراد^۱ و همکاران، ۱۳۸۷). برای سنجش عملیاتی این متغیر، از ترکیب شاخص‌هایی مانند من این آزادی را دارم که بدن خود را با عمل جراحی به شکل دلخواه درآورم،

دوست دارم خودم سرنوشت و صفات خودم را تعیین کنم و... شامل ۶ شاخص و با مقیاس رتبه‌ای سنجیده شده است.

- **ازجاکنندگی:** منظور از «از جا کنندگی»، (کنده شدن) روابط اجتماعی از محیط‌های محلی هم کنش و تجدید ساختار این محیط‌ها در راستای پهنه‌های نامحدود زمانی - مکانی است (گیدنز، ۱۳۸۷). این متغیر از طریق، تغییر مرزهای زمانی و مکانی در ارتباطات، کار، خرید و... به ۶ شاخص تفکیک و با مقیاس رتبه‌ای سنجیده شده است.

- **فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطاتی^۱:** فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطاتی ICT مجموعه‌ای وسیع و متنوع از فناوری‌هاست (اینترنت، ماهواره، موبایل، رادیوهای خارجی و...) که برای برقراری ارتباط میان انسان‌ها به کار می‌روند. صنایع جهانی ICT با اتصال دستگاه‌های ارسال و دریافت به یکدیگر، جوامع و کل جهان را به شبکه‌های فرامرزی و در هم تنیده‌ای از تولیدکنندگان، توزیع‌کنندگان و مصرف‌کنندگان اطلاعات و محتواهای ارتباطی تبدیل می‌کنند (قائم و نورایی نژاد، ۱۳۸۹). این متغیر از طریق میزان استفاده از فناوری‌های نوین مانند چت یا تویتر، اینترنت، پیام کوتاه، ایمیل و... شامل ۱۳ شاخص است و با مقیاس رتبه‌ای سنجیده می‌شود.

مدیریت بدن: تصور ذهنی فرد از بدن خویش است و به دریافت و احساس شخص از بدنش اشاره دارد (گروگن، ۲، ۱۹۹۹، هارگریوز و تیگمن، ۳، ۲۰۰۶).

- **تغییر شکل صمیمیت:** ناظر بر نوعی روابط شخصی برابر است که در آن عوامل بیرونی کم‌رنگ می‌گردد و رابطه‌ای برای خود رابطه شکل می‌گیرد (گرامیان نیک و جلائی پور، ۱۳۸۸). این متغیر، از طریق ۵ شاخص نظیر: دایره دوستی و ارتباطات

^۱ New information and communication technologies

^۲Grogan

^۳ Hargreaves & Tiggemann

من خیلی از محله فراتر رفته ام، سعی می‌کنم با افرادی که دوست شده‌ام مبنای هم نوع بودن را قرار دهم و... با مقیاس رتبه‌ای سنجیده شده است.

یافته‌های توصیفی

نمونه آماری این تحقیق، ۴۰۰ نفر است که ۱۲ درصد از آن‌ها در محدوده گروه سنی ۱۹-۱۵ ساله، ۵۵ درصد در محدوده گروه سنی ۲۴-۲۰ ساله و ۳۳ درصد در گروه سنی ۲۹-۲۵ ساله قرار گرفته‌اند. ۲۸ درصد پاسخ‌گویان را پسران و ۷۲ درصد را دختران تشکیل داده‌اند همچنین از لحاظ میزان تحصیلات ۴۷ درصد پاسخ‌گویان دیپلم و پایین‌تر، ۲۲ درصد فوق دیپلم، ۳۰ درصد کارشناسی و ۱ درصد کارشناسی ارشد و بالاتر بوده‌اند همچنین از لحاظ تأهل ۷۱ درصد پاسخ‌گویان مجرد و ۲۹ درصد متأهل‌اند.

جدول شماره ۲. توصیف آماره‌های متغیر وابسته و مستقل

متغیرها	میانگین	میانه	مد	واریانس	حداقل	حداکثر
هویت جنسیتی	۳/۸۷	۴	۴	۵۹	۲	۵
رسانه‌های جمعی	۱/۵۷	۱/۵۳	۱/۶۲	۸۱	۰	۴
بازاندیشی	۳/۶۶	۳/۸۳	۴	۷۱	۱	۵
ازجا کندگی	۳/۹۲	۴	۱/۹۸	۶۰	۱	۵
مدیریت بدن	۳/۸۱	۴	۴	۶۷	۱	۵
تغییر شکل	۳/۶۸	۳/۸	۴	۷۰	۱	۵
صمیمیت						

چنان‌که در جدول شماره (۲) مشاهده می‌گردد، هویت جنسی میانگین (۳/۸۷) را به خود اختصاص داده است و در میان ابعاد جهانی شدن متغیرهای ازجا کندگی با میانگین (۳/۹۲)، مدیریت بدن با میانگین (۳/۸۱) بازاندیشی با میانگین (۳/۶۶)، بعد تغییر شکل صمیمیت با

میانگین (۳/۶۸) و رسانه‌های جمعی با میانگین (۱/۵۷) به ترتیب بیشترین میانگین را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول شماره ۳. نتایج آزمون تی جهت مقایسه میزان هویت جنسیتی پسران و دختران

متغیر	جنسیت	میانگین	انحراف معیار	تی	سطح معنی‌داری
جنسیت	مرد	۳/۹	۱/۶	۱/۴۲	/۱۵۵
	زن	۳/۸	۱/۶		

بر اساس اطلاعات جدول شماره (۳)، میانگین میزان هویت جنسی در مردان (۳/۹) بیشتر از زنان (۳/۸) بوده است. با توجه به سطح معنی‌داری ($p=1/155$) به دست آمده میزان هویت جنسیتی در بین مردان و زنان متفاوت نیست یا تفاوتی وجود ندارد. براساس این یافته می‌توان گفت که فرآیندهای جهانی شدن، زنان و مردان را فارغ از هویت‌های خاص جنسیتی خود به سوی الگوهای عام و یکپارچه هویتی در عرصه جهانی پیش برده است.

جدول شماره ۴. آزمون فرضیه‌ها

ردیف	متغیر مستقل	متغیر وابسته	نوع آزمون	مقدار	سطح معناداری	نتیجه
۱	تحصیلات	هویت جنسیتی	تایوکندال B	۱۰۲۱	۱/۶۸۱	رد
۲	باز اندیشی	هویت جنسیتی	همبستگی پیرسون	۱/۶۵۰	۱/۰۰۰	تأیید
۳	از جا کنندگی	هویت جنسیتی	همبستگی پیرسون	۱/۴۶۷	۱/۰۰۰	تأیید
۴	استفاده از رسانه‌ها	هویت جنسیتی	همبستگی پیرسون	۱/۵۳۱	۱/۰۰۰	تأیید

تأیید	/۰۰۰	/۵۹۹	پیرسون همبستگی	جنسیتی هویت	۶ مدیریت بدن
تأیید	/۰۰۰	/۳۰۳	پیرسون همبستگی	جنسیتی هویت	۷ تغییر شکل
تأیید	/۰۰۰	/۳۱۰	پیرسون همبستگی	جنسیتی هویت	۸ صمیمیت ابعاد جهانی شدن
			پیرسون جنسیتی		

چنان‌که در جدول شماره (۴) مشاهده می‌گردد اکثر ابعاد جهانی شدن با میزان هویت جنسیتی دارای رابطه معنی‌داری اند؛ اما فرضیه‌ی "بین میزان تحصیلات و میزان هویت جنسیتی رابطه معنادار و مثبتی وجود دارد." تأیید نشده است. ولی متغیرهای بازاندیشی، ازجاکندگی، میزان استفاده از رسانه‌های نوین، مدیریت بدن و تغییر شکل صمیمیت رابطه معنادار و مثبتی با هویت جنسیتی نشان داده است؛ همچنین، بین ابعاد جهانی شدن و هویت جنسیتی جوانان رابطه معنادار و مثبتی وجود دارد. از بین ابعاد جهانی شدن متغیرهای بازاندیشی و مدیریت بدن قوی‌ترین و متغیر تغییر شکل صمیمیت ضعیف‌ترین رابطه را با متغیر وابسته‌ی هویت جنسیتی نشان می‌دهد.

جدول شماره ۵: خلاصه مدل رگرسیون

مدل	ضریب همبستگی	ضریب تعیین چندگانه	ضریب تعیین تعدیل شده	انحراف خطای
۱	۰/۴۹۳	۰/۲۴۳	۰/۲۳۱	باقی مانده
	R	R ^۲		
	۰/۴۹۳	۰/۲۴۳	۰/۲۳۱	۰/۵۲۰۷۹

با توجه به جدول شماره ۵ (۵)، خلاصه مدل رگرسیون مقدار ضریب همبستگی چندگانه بین متغیر وابسته و متغیرهای مستقل ۰/۴۹۳ است و مقدار ضریب تعیین برابر ۰/۲۴۳ است که تأثیر تقریباً ۲۴ درصدی تبیین متغیر وابسته بر اساس متغیرهای مستقل را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۶. آزمون آنالیز واریانس برای آزمون رگرسیون

مدل ۱	مجموع مربعات	df	میانگین مربع	F	Sig
	Sum of Squares		Mean Square		
رگرسیون	۳۴/۱۶۸	۶	۵/۶۹۵	۲۰/۹۹۶	/۰۰۰
باقی مانده	۱۰۶/۵۹۲	۳۹۳	/۲۷۱		
کل	۱۴۰/۷۶۰	۳۹۹			

با توجه به جدول شماره ۶ (۶) چون سطح معنی داری (sig= /000) کمتر از ۰/۰۵ است بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد رگرسیون معنی دار است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

جدول شماره ۷. رگرسیون خطی چند متغیره بین متغیرهای مستقل با متغیر وابسته (هویت جنسیتی)

Sig	t	ضرایب استاندارد	B		
			Beta	Std. Error	B
/۰۰۰	۹/۰۴۶	-	/۲۲۲	۲/۰۱۳	مقدار ثابت
/۰۰۰	۴/۳۰۴	/۲۲۷	/۰۴۴	/۱۸۷	باز اندیشی
/۰۶۵	۱/۸۴۷	/۰۸۹	/۰۴۷	/۰۸۸	از جا کنندگی
/۱۵۰	۱/۴۴۱	/۰۷۹	/۰۴۰	/۰۵۷	استفاده از رسانه‌ها
/۰۰۰	۴/۱۶۴	/۲۱۸	/۰۴۶	/۱۹۱	مدیریت بدن
/۰۶۲	۱/۸۷۵	/۰۹۷	۰/۴۴	/۰۸۲	تغییر شکل صمیمیت

با توجه به جدول شماره ۷ (۷)، متغیرهای مستقل میزان بازاندیشی ۲۲ درصد، میزان از جاکنندگی ۹ درصد، میزان استفاده از رسانه‌های جمعی نوین ۸ درصد، مدیریت بدن ۲۲ درصد و تغییر شکل صمیمیت ۹ درصد از واریانس (تغییرات) متغیر هویت جنسیتی را تبیین کرده‌اند؛ بنابراین در اینجا طبق اطلاعات تحلیل شده دو متغیر بازاندیشی و مدیریت بدن نسبت به سایر متغیرهای مستقل از اهمیت زیادی برخوردارند؛ چون بیشتر پیش‌بینی‌کننده و تبیین‌کننده متغیر وابسته یعنی هویت جنسیتی هستند.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف مطالعه‌ی تأثیر ابعاد جهانی شدن بر هویت اجتماعی جوانان شهر آبدانان صورت گرفته است. چارچوب نظری مورد استفاده در این پژوهش، برگرفته از آراء گیدنز است.

بر اساس نتایج آزمون همبستگی بین متغیرهای: باز اندیشی، ازجاکنندگی، میزان استفاده از فناوری اطلاعاتی و ارتباطی نوین، نحوه مدیریت بدن و تغییر شکل صمیمیت با متغیر وابسته هویت جنسیتی جوانان ارتباط معنادار و مثبتی وجود دارد.

هویت جنسیتی در بین پسران و دختران متفاوت است این فرضیه تأیید نشده است. تعریف و باز تعریف هویت جنسیتی پسران و دختران تقریباً یکسان بوده است. یافته‌های این فرضیه با پژوهش احمدی و همکاران (۱۳۸۹) هم‌خوانی ندارد. با توجه به استفاده جوانان از رسانه‌های جمعی و افزایش سطح آگاهی آن‌ها طبیعی است تفاوت‌های جنسیتی (هویت جنسیتی)، امروزه تا حدودی کم‌رنگ شود.

رابطه بین تحصیلات و هویت جنسیتی تأیید نشده است. چون در عصر جهانی شدن همه اقشار و افراد تحت تأثیر رسانه و وسایل ارتباط جمعی اند و این وسایل نقش بارزی در میزان هویت جنسیتی افراد دارند لذا تفاوتی بین افراد (با تحصیلات بالا و پایین) در میزان هویت جنسیتی وجود نداشته است. افزایش تحصیلات بر احساس ارزشمندی و عزت نفس در افراد، امید آن‌ها را به یافتن شغل و درآمد مناسب افزایش نمی‌دهد جایگاه و ارزش ویژه نظام آموزشی و تحصیلات کاهش پیدا کرده است؛ بنابراین بین تحصیلات و هویت جنسیتی رابطه‌ای وجود نداشته است.

بین متغیر بازاندیشی و هویت جنسیتی جوانان رابطه معنادار و مثبتی وجود دارد. نتایج همبستگی این ارتباط را تأیید کرد. یافته‌های این فرضیه با پژوهش استوپ (۲۰۰۹) هم‌خوانی دارد. با توجه به نظریه گیدنز، در تحلیل این نتیجه می‌توان گفت که جهانی شدن نیروی برای

همگن سازی ساده نیست که از طریق آن بتوان هویت‌ها را از بین برد. تأثیر کلی جهانی شدن بر هویت، بیش از آن که شکل همگن کننده داشته باشد، بی ثبات کننده است. بین دو متغیر از جاکندگی و هویت جنسیتی جوانان ارتباط معنادار و مثبتی وجود دارد. یافته‌های این فرضیه با پژوهش استوپ (۲۰۰۹) هم‌خوانی دارد. در این خصوص با توجه به چارچوب نظری گیدنز، می‌توان گفت در جریان جهانی شدن، هویت ساخته و پرداخته ظرف زمان و مکان است. در جریان تغییرات در طول قرن اخیر، ما شاهد تغییر هویت مبتنی بر مکان به هویت‌های در حال گذار (در حال تغییر) هستیم.

از بین ابعاد جهانی شدن، براساس نتایج همبستگی، بین میزان استفاده از فناوری اطلاعاتی و ارتباطی نوین با هویت جنسیتی جوانان رابطه‌ی معنادار و مثبتی وجود دارد. گیدنز، بر نقش رسانه‌ها در فرایند تکمیل هویت تأکید می‌کند و وسایل ارتباط جمعی مدرن فراملی را ابزار بسط و گسترش مدرنیته به تمام دنیا در نظر می‌گیرد که توانسته‌اند، با تسهیل و رواج روز افزون ارتباطات فردی و گروهی، فضای جهانی را متحول کنند و مرزهای زمانی و مکانی را در عصر مدرن درنوردند؛ اما شکسته شدن این حصارهای زمانی و مکانی هویت را در ابعاد فردی و جمعی به چالش کشیده است. یافته‌های این فرضیه با پژوهش نیکخواه قمصری و منصوریان راوندی (۱۳۹۷)، خواجه نوری و پرنیان (۱۳۹۴)، نیکخواه و راوندی (۱۳۹۳) و احمدی و همکاران (۱۳۸۹) هم‌خوانی دارد.

بین نحوی مدیریت بدن و هویت جنسیتی جوانان رابطه معنادار و مثبتی وجود دارد. در این خصوص گیدنز بیان می‌کند: از ابزارهای هویت‌ساز در دوران مدرن (جهانی شده)، بدن و مدیریت آن است و امروزه افراد از طریق گنجاندن برنامه مدیریت بدن در سبک زندگی خود به دنبال کسب تشخیص و ایجاد هویت هستند. همچنین، به اعتقاد وی خود در درون بدن جای دارد و آگاهی نسبت به خویشتن بیشتر ناشی از تغییراتی است که در بدن احساس می‌شود، اما بدن تنها یک موجودیت نیست. بدن ابزار هویت ساز است.

بین میزان تغییر شکل صمیمیت و هویت اجتماعی جوانان رابطه معنادار و مثبتی وجود دارد. با توجه به نظریه گیدنز، فرآیندهای انقلابی هم‌اکنون در زیر ساخت‌های زندگی شخصی

به خوبی راه افتاده‌اند. تغییر شکل صمیمیت، دگرگونی روحی و اجتماعی را موجب می‌شود و در چنین شرایطی، رهاسازی جنسی می‌تواند وسیله‌ای برای تجدید سازمان عاطفی دامن‌گستر زندگی اجتماعی باشد که خود بر هویت جنسیتی افراد اثرگذار است. همچنین از دیدگاه وی، مدرنیته موجبات تغییر شکل صمیمیت و شکل جدیدی از روابط شخصی و دوستی را فراهم آورده است، در چنین وضعیتی «رابطه» به عنوان ابزاری برای توسعه «خود» در نظر گرفته می‌شود.

با توجه به یافته‌های فوق، بین ابعاد جهانی شدن و هویت جنسیتی جوانان رابطه معنادار و مثبتی وجود دارد. نتایج این فرضیه با نتایج پژوهش فرهمند و همکاران (۱۳۹۳) از این لحاظ که میان جهانی شدن و بازاندیشی با تعاملات جنسی جوانان رابطه وجود داشته است، هم‌خوانی دارد.

به‌طور کلی باید گفت که نتایج این پژوهش همسو با انتظارات تئوریک تحقیق و در راستای نظریه گیدنز است و جهانی شدن با استفاده از بازاندیشی، ازجاکنندگی، میزان استفاده از فناوری اطلاعاتی و ارتباطی نوین، نحوه مدیریت بدن و تغییر شکل صمیمیت بشر امروزی نقش تعیین کننده‌ای در بروز هویت جنسیتی جوانان دارد. امروزه بر اثر جهانی شدن، شاهد تغییرات ماهیت انسان و تغییر هویت جنسیتی او هستیم.

بر اساس یافته‌های این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که امواج مدرنیته و به تبع آن جهانی شدن هویت جنسیتی، جوانان شهر آبدانان را هم تحت تأثیر خود قرار داده است.

با عنایت به یافته‌های این پژوهش پیشنهادهای ذیل ارائه می‌گردد:

- از آنجا که جهانی شدن پدیده‌ای در حال گسترش و نفوذ در جامعه‌ی ایرانی و تأثیرگذار بر جوانان است، باید با این پدیده فعالانه روبه‌رو شد و تلاش کرد تا خطرات و آسیب‌های منفی آن به حداقل برسد.

- جهانی شدن در سطح فردی از راه شبکه‌های اجتماعی با افراد در تماس است. پس باید با مهندسی اجتماعی درخور و تشکیل انجمن‌های گوناگون از جوانان به گونه‌ای فعال اطلاعات و پیام‌های آن را کندوکاو نمود و جوانان را به سود و زیان‌های آن آگاه کرد.

- یکی از میانجی‌های مهم جهانی شدن، به کارگیری ابزارهای رسانه‌ای همچون رایانه، اینترنت و ماهواره است. با نگرش ناتوانی کشورها از کنترل کاربرد این ابزارها و همچنین نیاز به بهره‌مندی از آنها، باید راه‌کارهایی اندیشید که در کنار کاهش خطرات، فرصت‌های مناسب برای کاربرد بهینه‌ی آنها پدید آید.

منابع

- احمدی، حبیب؛ هاشمی، سمیه و روحانی، علی. (۱۳۸۸). بررسی رابطه‌ی وسایل ارتباطی نوین با هویت جنسیتی جوانان شهر شیراز. *فصلنامه علمی - پژوهشی زن و جامعه*، ۱(۴)، ۳۲ - ۶۰.
- ایمان، محمد تقی و حائری، فاطمه. (۱۳۹۱). بررسی عوامل اجتماعی، فرهنگی مرتبط با هویت جنسیتی دختران جوان: نمونه مورد مطالعه دبیرستان‌های ناحیه دو شهر شیراز. *فصلنامه مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان*، ۱۰(۴)، ۷-۴۰.
- جنکیز، ریچارد. (۱۳۸۱). *هویت اجتماعی*، ترجمه تورج یاراحمدی، تهران: نشر شیرازه. (تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۱۹۹۶)
- خواجه نوری، بیژن و پرینان، لیلا. (۱۳۹۴). مطالعه رابطه جهانی شدن فرهنگی و هویت اجتماعی (مطالعه موردی، زنان شهر کرمانشاه)، *جامعه‌شناسی کاربردی*، ۲۶(۱)، ۶۵-۸۴.
- ذوالفقاری، ابوالفضل و سلطانی، لائین. (۱۳۸۹). بررسی رابطه سبک زندگی با هویت قومی جوانان: مطالعه موردی شهرستان مهاباد. *مجله جامعه‌شناسی ایران*، ۱۱(۲)، ۲۴-۵۰.
- ربیعی، علی؛ عبدالمهدی، عظیمه السادت و شیروی خوزانی، یاسر. (۱۳۹۴). بررسی رابطه‌ی تلویزیون‌های ماهواره‌ای با هویت جنسیتی دختران نوجوان شهر اصفهان. *فصلنامه مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان*، ۱۳(۳)، ۹۹-۱۲۸.
- رابرتسون، رونالد. (۱۳۸۵). *جهانی شدن، تئوری اجتماعی و فرهنگ جهانی*، ترجمه کمال پولادی، تهران: نشر ثالث. (تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۱۹۹۲)
- رابرتسون، رونالد. (۱۳۸۲). *جهانی شدن، تئوری اجتماعی و فرهنگ جهانی*، ترجمه کمال پولادی، تهران: نشر ثالث. (تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۱۹۹۲)
- رنجکش، جواد. (۱۳۸۹). *جهانی شدن*، مجموعه مقالات دومین همایش اقتصاد اسلامی و توسعه، مشهد مقدس، اردیبهشت، ۱-۱۷.
- ساروخانی، باقر و رفعت‌جاه، مریم. (۱۳۸۳). عوامل جامعه‌شناختی مؤثر در بازتعریف هویت اجتماعی زنان. *مجله پژوهش زنان*، ۲(۱)، ۷۱-۹۱.

- سفیری، خدیجه. (۱۳۹۷). *هویت اجتماعی زنان*، پرتال امام خمینی (س)، ۱۳۹۷/۰۲/۲۴
<http://www.imam-khomeini.ir/fa/n>
- سروش، مریم و حسینی، مریم. (۱۳۹۲). جهانی شدن، هویت مستقل از خانواده و سبک زندگی زنان شهری. *فصلنامه زن و جامعه*، ۴(۱)، ۵۳-۷۶.
- طالبی، هانیه. (۱۳۹۵). *بررسی جهانی شدن فرهنگ و هویت جنسیتی بازاندیشانه زنان مطالعه-ای در شهر تهران*، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته جامعه شناسی، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهرا (س)، ایران.
- علمی، محمود و علیزاده، حمیده. (۱۳۸۸). عوامل اجتماعی مؤثر بر هویت جنسیتی دختران دانشجوی دانشگاه آزاد واحد تبریز. *مجله زن و مطالعات خانواده*، ۱(۳)، ۷۵-۹۰.
- عنبرین، زینب. (۱۳۸۸). *بررسی رابطه میزان استفاده از اینترنت و هویت فرهنگی جوانان*، پایان نامه کارشناسی ارشد جامعه شناسی، دانشگاه الزهرا.
- فرهمنند، مهناز؛ جوهرچیان، ندا و هاتقی راد، لیدا. (۱۳۹۳). جهانی شدن فرهنگ و بازاندیشی تعاملات جنسی (مورد مطالعه: جوانان شهر یزد)، *مطالعات راهبردی سیاست گذاری عمومی*، ۵(۱۴)، ۱-۲۴.
- گیدنز، آنتونی. (۱۳۷۸). *راه سوم، بازسازی سوسیال دموکراسی*، ترجمه منوچهر صبوری، تهران: نشر شیرازه. (تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۱۹۹۹)
- گیدنز، آنتونی. (۱۳۷۸). *تجدد و تشخیص، جامعه و هویت شخصی جدید*، ترجمه ناصر موفقیان. تهران: نشر نی. (تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۱۹۹۱)
- گیدنز، آنتونی. (۱۳۸۵). *جامعه شناسی، ترجمه منوچهر صبوری*. تهران: نشر نی. (تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۲۰۰۳)
- گیدنز، آنتونی. (۱۳۷۷). *پیامدهای مدرنیته*، ترجمه محسن ثلاثی. تهران: نشر مرکز. (تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۱۹۹۰)
- گیدنز، آنتونی. (۱۳۸۲). *فراسوی چپ و راست*، ترجمه محسن ثلاثی. تهران: انتشارات علمی. (تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۱۹۹۴)

- گرگی، عباس. (۱۳۸۵). اینترنت و هویت. فصلنامه مطالعات ملی، ۱(۷۰)، ۷-۵۳.
- گل محمدی، احمد. (۱۳۸۱). جهانی شدن، فرهنگ هویت، تهران: نشر نی.
- گل محمدی، احمد. (۱۳۸۳). جهانی شدن فرهنگ، هویت، تهران: نشر نی.
- گولومیرگ، سوزان و رایس، فی ووش. (۱۳۷۸). رشد جنسیت، ترجمه مهرناز شهراپی. تهران: انتشارات ققنوس. (تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۱۹۹۴)
- مختاری، مریم. (۱۳۸۸). نظریه زمینه‌ای تصور بدن زنان: چرا زنان اقدام به جراحی زیبایی می‌کنند؟ مورد مطالعه، زنان تحت عمل جراحی زیبایی در شهر شیراز، پایان نامه دکتری رشته جامعه‌شناسی، دانشکده مدیریت و علوم اجتماعی، دانشگاه شیراز، ایران.
- مرکز آمار ایران (۱۳۹۵). نتایج تفصیلی سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۴، استان ایلام، آبادان. تهران: مرکز آمار ایران.
- معمد نژاد، کاظم. (۱۳۸۴). وسایل ارتباط جمعی، تهران: انتشارات علامه طباطبایی.
- مقدس، علی اصغر و خواجه نوری، بیژن. (۱۳۸۴). جهانی شدن و تغییر هویت اجتماعی زنان، فصلنامه مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان، ۷(۳)، ۵-۳۲.
- نیکخواه قمصری، نرگس و منصوریان راوندی، فاطمه. (۱۳۹۷). ابزارهای جهانی شدن و هویت جنسیتی (مورد مطالعه: شهروندان ۱۵ تا ۴۵ سال شهر کاشان)، فصلنامه جامعه‌شناسی سبک زندگی، ۳(۹)، ۲۵۲-۲۸۷.
- نیکخواه قمصری، نرگس و راوندی، فاطمه. (۱۳۹۳). تأملی بر رابطه فضای مجازی و هویت جنسیتی، مطالعه موردی کاربران اینترنت در شهر کاشان، مجله مطالعات رسانه‌ای، ۹(۲۷)، ۱۰۸-۱۲۰.
- هلد، دیوید و مک گرو، آنتونی. (۱۳۸۸). نظریه جهانی شدن، ترجمه مسعود کرباسیان. تهران: نشر چشمه. (تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۲۰۰۷)
- Ahmadi, H., Hashemi, S., & Rouhani, A. (2010). Investigating the relationship between new communication devices and youth gender identity in shiraz. *Journal of Women and Society*, 1 (4), 32-60. [Text in Persian]
- Amber, Z. (2010). *Investigating The Relationship Between Internet Use and Youth*

- Cultural Identity*, Master Thesis in Sociology, Al-Zahra University. [Text in Persian]
- Arizi, F. S., Vahida, F., & Danesh, P. (2007). Satellite and gender identity of young girls, A case study of high school girls in district 5 of Tehran. *Iranian Journal of Sociology*, 7(2), 76-100. [Text in Persian]
- Berger, A. A. (2018). Sexual Identity, Gender and the Millennials. In *Cultural Perspectives on Millennials* (pp. 113-118). Palgrave Macmillan, Cham.
- Carlson, N. R., Buskist, W., Heth, C. D., & Schmaltz, R. (2009). *Psychology: The science of behaviour, fourth Canadian edition with MyPsychLab*. Pearson Education Canada.
- Castro-Peraza, M. E., García-Acosta, J. M., Delgado, N., Perdomo-Hernández, A. M., Sosa-Alvarez, M. I., Llabrés-Solé, R., & Lorenzo-Rocha, N. D. (2019). Gender identity: the human right of depathologization. *International journal of environmental research and public health*, 16(6), 978.
- Cinoglu, H., & Arikan, Y. (2012). Self, identity and identity formation: from the perspectives of three major theories. *International Journal of Human Sciences*, 9(2), 1114-1131.
- Coposescu, S (2011). Aspects of identity construction in the context of globalization. *Bulletin of the Transylvania University of Brasov*, 4(53), 19-24.
- Dunn, R. G. (1998). *Identity crises, a social critique of postmodernity*, Minneapolis, London: U of Minnesota press.
- Easthope, H. (2009). Fixed identities in a mobile world? The relationship between mobility, place, and identity. *Identities: Global studies in culture and power*, 16(1), 61-82.
- Elmi, M., & Alizadeh, H. (2010). Social factors affecting the gender identity of female students of Tabriz Azad University. *Women's Magazine and Family Studies*, 1(3), 75-90. [Text in Persian]
- Farahmand, M., Joharchian, N., & Hatefi Rad, L. (2015). Globalization of culture and rethinking of sexual interactions (A case study: Yazd youth). *Strategic Public Policy Studies*, 5(14), 1- 24. [Text in Persian]
- Giddens, Anthony. (2000). *The Third Way Is the Reconstruction of Social Democracy*, Translated by Manouchehr Sabouri, Tehran: Shirazeh Publishing. (Original work published 1999). [Text in Persian]
- Giddens, Anthony. (2000). *Modernity and Self-identity: Self and Society in the Late Modern Age*, Translated by Nasser Mofaghian, Tehran: Ney Publishing. (Original work published 1991). [Text in Persian]
- Giddens, Anthony. (2007). *Sociology*, 3rd ed, Translated by Manouchehr Sabouri,

- Tehran: Ney Publishing. (Original work published 2003). [Text in Persian]
- Giddens, Anthony. (1999). *The Consequences of Modernity*, Translated by Mohsen Thalasi, Tehran: Markaz Publishing. (Original work published 1990). [Text in Persian]
- Giddens, Anthony. (2004). *Beyond Left and Right: The Future of Radical Politics*, Translated by Mohsen Thalasi, Tehran: Scientific Publications. (Original work published 1994). [Text in Persian]
- Giddens, A. (1991). *Modernity and Self-identity: Self and society in the late modern age*. Stanford university press.
- Gimlin, D. (2006). The absent body project: Cosmetic surgery as a response to bodily dys-appearance. *Sociology*, 40(4), 699-716.
- Gol Mohammadi, Ahmad. (2003). *Globalization, The Culture of Identity*, Tehran: Ney Publishing. [Text in Persian]
- Golomirg, Susan and Rice, Wush. (2000). *Gender Development*, translated by Mehrnaz Shahraei, Tehran: Ghoghnoos Publications. (Original work published 1994). [Text in Persian]
- Gorgi, A. (2006). Internet and identity. *National Studies Quarterly*, 1(70), 7- 53. [Text in Persian]
- Grimalda, G., Buchan, N., & Brewer, M. (2018). Social identity mediates the positive effect of globalization on individual cooperation: Results from international experiments. *PloS one*, 13(12), e0206819.
- Held, David and McGrew, Anthony (2010). *Globalization Theory: Approaches and Controversies*, Translated by Massoud Karbasian, Tehran: cheshmeh Publishing. (Original work published 2007). [Text in Persian]
- Hongladarom, S. (2002). The web of time and the dilemma of globalization. *The Information Society*, 18(4), 241-249.
- Islam, S., & Hossain, I. (2015). Globalization, Gender and Labor Rights: Trends and Trajectories. In *Social Justice in the Globalization of Production* (pp. 37-52). Palgrave Macmillan, London.
- Jenkins, Richard (2003), *Social Identity*, Translated by Touraj Yarahmadi, Tehran: Shirazeh Publishing. (Original work published 1996). [Text in Persian]
- Jones, A. (2006). *Dictionary of globalization*. Polity.
- Khajenoori, B. (2010). The relationship between ICT's and adolescents' delinquencies case study: Students in Abadeh county. *Journal of Applied Sociology University of Isfahan*, 39(3), 113-134. [Text in Persian]
- Khajeh Nouri, B., & Parnian, L. (2015). The study of cultural globalization and social identity case study: women in Kermanshah. *Journal of Applied Sociology*, 57 (1), 65-84. [Text in Persian]

- Borgatta, E. F., & Montgomery, R. J. (2000). *Encyclopedia of Sociology Vol. 1*. Macmillan Reference USA, New York.
- Mitter, S. (2004). Globalization, ICTs, and economic empowerment: A feminist critique. *Gender, technology and Development*, 8(1), 5-29.
- Mokhtari, Maryam. (2010). *Underlying theory of women's body image: Why do women undergo cosmetic surgery? Case study: Women undergoing cosmetic surgery in Shiraz*, PhD Thesis in Sociology, Faculty of Management and Social Sciences, Shiraz University, Iran. [Text in Persian]
- Moqaddas, A. A., Khajeh Nouri, B., Nikkhah Ghamsari, N., & Mansoorian Ravandi, F. (2006). Globalization and changing women's social identity. *Journal of Social Studies in Women's Psychology*, 7(3), 5-32. [Text in Persian]
- Motamed Nejad, Kazem. (2006). *Mass media*, Tehran: Allameh Tabatabai Publications. [Text in Persian]
- Nikkhah Ghamsari, N., & Mansoorian Ravandi, F. (2019). Tools of globalization and gender identity (Case study: Citizens aged 15 to 45 in Kashan). *Quarterly Lifestyle Sociology*, 3(9), 252-287. [Text in Persian]
- Nikkhah Ghamsari, N., & Mansoorian Ravandi, F. (2015). A reflection on the relationship between cyberspace and gender identity, A case study of Internet users in Kashan. *Journal of Media Studies*, 9(27), 108-120. [Text in Persian]
- Rabie, A., Abdullahi, A. S., & Shiravi Khozani, Y. (2015). A study on relationship between watching satellite television with teenage girl's gender identity in Isfahan. *Quarterly Journal of Social Studies in Women's Psychology*, 13(3), 28-99. [Text in Persian]
- Ranjkish, Javad. (2011). *Globalization*, Proceedings of the Second Conference on Islamic Economics and Development, Holy Mashhad, May, 1-17. [Text in Persian]
- Robertson, Roland. (2007). *Globalization: Social Theory and Global Culture*, published in association with Theory, Culture & Society, Translated by Kamal Pooladi, Tehran: Third Edition. (Original work published 1992). [Text in Persian]
- Robertson, Roland (2004). *Globalization: Social Theory and Global Culture*, published in association with Theory, Culture & Society, Translated by Kamal Pooladi, Tehran: Third Edition. (Original work published 1992). [Text in Persian]
- Rosenau, J. N., Czempiel, E. O., & Smith, S. (Eds.). (1992). *Governance without government: order and change in world politics* (Vol. 20). Cambridge University Press.

- Safiri, K. (2019). Women's social identity. *Imam Khomeini Portal*. [Text in Persian]
- Sarukhani, B., & Rifat Jah, M. (2005). Sociological factors affecting the redefinition of women's social identity. *Women's Research Journal*, 2(1), 71-91. [Text in Persian]
- Soroush, M., & Hosseini, M. (2014). Globalization, family-independent identity, and urban women's lifestyles. *Quarterly Journal of Women and Society*, 4(1), 53-76. [Text in Persian]
- Statistical Center of Iran. (2016). Detailed results of the general population and housing census of the year 2015, Ilam province, Abdanan. Tehran: Statistics Center of Iran. [Text in Persian]
- Iman, M. T., & Haeri, F. (2013). Socio-Cultural factors and girls' gender identity: A case study: High school girls of educational district 2 in the city of Shiraz. *Quarterly Journal of Social Studies in Women's Psychology*, 4(7), 7-40. [Text in Persian]
- Talebi, Haniyeh (2017). *A Study of the Globalization of Culture and Reflective Gender Identity of Study Women in Tehran*, Master Thesis in Sociology, Al-Zahra University, Faculty of Social and Economic Sciences. [Text in Persian]
- Webster, F. (2005). *Informational Society Theories*, Translated by N. Ghadimi, Tehran. ghasidesara publications. [Text in Persian].
- West, D., & Heath, D (2011). Theoretical pathways to the future: Globalization, ICT and social work theory and practice. *Journal of Social Work*, 11(2), 209- 221.
- Ye, L., Bose, M., & Pelton, L. E. (2018, June). How gender identity affects consumer behavior: Overview and future research: An abstract. In *Academy of Marketing Science World Marketing Congress* (pp. 417-418). Springer, Cham.
- Zolfaghari, A., & Soltani, L. (2011). Investigating the relationship between lifestyle and ethnic identity of youth: A case study of Mahabad city. *Iranian Journal of Sociology*, 11(2), 24-50. [Text in Persian]

نویسندگان

rezadoostk@yahoo.com

دکتر کریم رضا دوست

ایشان دانشیار گروه جامعه‌شناسی دانشگاه شهید چمران اهواز و عضو هیئت تحریریه فصلنامه توسعه اجتماعی اند. مؤلف حدود ۵۰ مقاله علمی و پژوهشی در حوزه‌های مختلف جامعه‌شناسی بوده و مقاله‌های متعددی در کنفرانس‌های داخلی و بین‌المللی ارائه داده‌اند همچنین تألیف و ترجمه چند کتاب از فعالیت‌های علمی ایشان است.

jabermolaii@gmail.com

جابر مولائی

عضو هیئت علمی گروه علوم اجتماعی دانشگاه پیام نور بوده و زمینه پژوهشی ایشان خانواده و زنان است.

Tavafi8997@gmail.com

پویا طوافی

دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی دانشگاه شهید چمران اهواز است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

The Effect of the Globalization Dimensions on Gender Identity of Youth in Abdanan City

Karim Reza Doust^{1*}

Jaber Moulaei²

Pouya Tawafi³

Abstract

The purpose of this study was to investigate the effect of the globalization dimensions on the gender identity of the youth in Abdanan city. Giddens' theory was used to explain this issue. The study is a cross-sectional survey and the statistical population includes young people aged 15-29 in Abdanan. The sample size was 400 people who were selected via a multi-stage cluster sampling method. The required data were collected using a questionnaire and analyzed through SPSS software. The Findings showed that gender identity was not different between boys and girls and there was a significant relationship between reflexivity, replacement, use of new information and communication technology, body management, and intimacy, with the youth gender identity. The independent variables of the present study explained 24% of the changes in the gender identity. Based on the findings, the independent variables of the study explained 24% of the changes in the gender identity variable. It is concluded that modernity waves and

¹. Associate Professor, Department of Sociology, Shahid Chamran University, Ahvaz, Iran

* Corresponding Author: Rezadoostk@yahoo.com

². Instructor, Department of Social Sciences, Payame Noor University, Iran

³. Ph.D Student, Department of Sociology, Shahid Chamran University, Ahvaz, Iran

Submit Date: 2020.02.01

Accept Date:2020.09.06

DOI:10.22051/JWSPS.2020.30121.2159

consequently the globalization of gender identity affected the youth of Abdanan city.

Keyword

Reflexivity, Body Management, New Technology, Gender Identity, Abdanan

